

KOUVOLAN HOVIOIKEUS

Kouvola 12.9.2003

Nro L 7

OIKEUSMINISTERIÖ

15. 09. 2003

ad 2, 31, 2003

Penhinen

Oikeusministeriölle

Viite: Oikeusministeriön kirje 16.6.2003
nro OM 2/31/2003

Asia: Lausunto tuomareiden palkankorotusten ja lisäpalkkioiden kohdentamisen sääntelyä käsitelleen työryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2003:13)

Viitekirjeessä pyydettyä lausuntonaan hovioikeus esittää kunnioittavasti seuraavan:

Yleistä

Työryhmä ehdottaa säädettäväksi lailla siitä, millaisessa menettelyssä ja millä perusteilla määrättäisiin kärjäoikeudessa ja hallinto-oikeudessa hallinnollisia johtamistehtäviä hoitava tuomari.

Lisäksi työryhmä ehdottaa lain säännöksiä sellaisiin tilanteisiin, joissa osaan tuomioistuimen alemman palkkausluokan tuomarin viroista kohdennetaan palkkausluokan korotus.

Ensiksi mainitun kysymyksen osalta hovioikeus kiinnittää huomiota siihen, että mietinnön sivulla 6 selostettu nykyinen kärjäoikeuksien työjärjestyksiin ja virkaehtosopimukseen perustuva järjestelmä on ristiriidassa mietinnön sivulla 8 mainitun Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen kanssa. Ministerikomitean suosituksen mukaisesti tuomareiden palkoista pitäisi säätää lailla.

Hovioikeuden mielestä kärjäoikeuksien osastonjohtajien tehtävät tulisi muuttaa itsenäisiksi, muita kärjätuomarin virkoja korkeampaan palkkausluokkaan kuuluviksi vakinaisiksi hakuviroiksi samaan tapaan ja samoin

perustein kuin hovioikeuksien osalta on menetelty perustamalla hovioikeudenlaamannin virat. Perustettavien "johtavan kärkeä tuomarin" virkojen tulisi olla yleisesti haettavissa. Näille viroille tulisi vahvistaa oma nimikkeensä. Niin ikään olisi paikallaan, että kaikki samannimisessä virassa olevat tuomarit sijoitettaisiin keskenään samaan palkkausluokkaan. Tämä olisi sekä oikeudenmukaista että tarkoituksenmukaista ja tärkeää tuomareiden riippumattomuuden kannalta. Se, että samaa työtä tekevät tuomarit ovat eri palkkausluokissa, on keinotekoisia ja monella tavoin ongelmallista, kuten työryhmän esille tuomat seikatkin osoittavat. Kokemuksen tuoma osaaminen voidaan "palkita" kokemuslisäjärjestelmällä.

Hovioikeuden mielestä yllä esitetyn kaltainen uudistus ei merkittävästi lisää byrokratiaa. Perustettavien virkojen määrin ja palkkausluokkiin hovioikeus ei tässä yhteydessä katso tarpeelliseksi ottaa kantaa. Kuitenkin olisi huolehdittava asianmukaisen virkaporrastuksen toteuttamisesta kärjioikeuksien ja hovioikeuksien tuomarinvirkojen välillä.

Yksityiskohtaiset huomautukset

Sen varalta, ettei edellä hahmoteltuun järjestelmään siirtymistä pidettäisi mahdollisena vaan tyydyttäisiin työryhmän mietinnön pohjalta kehiteltäviin vähäisempiin muutoksiin, hovioikeus esittää seuraavaa (keskittyen tässäkin käsittelemään asiaa yleisen tuomioistuinten osalta):

Lakiehdotus 1

Lisäpalkkiota saavan tuomarin määrääminen (18 a §)

Kuten mietinnön sivulla 9 on todettu, nykyistä menettelyä, jossa laamanni nimittää kärjioikeuden osaston johtajana toimivan tuomarin, puoltavat monet ehdotuksessa selostetut käytännölliset syyt. Toisaalta on totta, että käytännöllä on myös puutteensa. Hovioikeus pitää työryhmän enemmistön esittämiä ehdotuksia kannatettavina. Osastonjohtajan ("johtavan kärjioikeuden") nimittämisen tai määräämisen tulisi kuulua korkeimmalle oikeudelle. Koska hovioikeudet tuntevat alaistensa kärjioikeuksien tuomarit paremmin kuin korkein oikeus, tulisi järjestelmän olla sellainen, että kärjioikeuden laamanni lähettäisi esityksensä hovioikeudelle, jossa lausuntovaliokunta käsittelee asian ja antaisi siinä lausuntonsa korkeimmalle oikeudelle.

Viran täyttäminen eräissä tilanteissa (20 a §)

Ehdotuksessa todetaan (s. 4), että nykyisin on tavanomaista siirtyä kärjioikeuden tuomarinvirasta hovioikeuteen ja päinvastoin. Tämän osalta hovioikeus toteaa, että siirtyminen kärjioikeuksista hovioikeuksiin on yleistä, mutta hovioikeuksien jäsenten siirtyminen kärjioikeuksiin muihin kuin laamannin virkoihin ei ole ollut kovinkaan yleistä. Eri asia on, että molemmantyyppisiä siirtymiä on monistakin syistä pidettävä toivottavina.

Hovioikeus on työryhmän kanssa yhtä mieltä siitä, että palkankorotusten kohdentaminen pelkästään kulloinkin kysymyksessä olevassa tuomioistuimessa suoritettuun työskentelyyn perustuvaan virkaikäjärjestykseen ei

aina ole oikeudenmukaista eikä tarkoituksenmukaista. Se saattaa käytännössä myös loukata yhdenvertaisuusperiaatetta.

Ellei siirrytä edellä ehdotettuun järjestelmään, jossa kaikki samannimiset tuomarinvirat ovat samassa palkkausluokassa, ehdotus ylempään palkkausluokkaan korotetun viran julistamisesta kyseisessä tuomioistuimessa alemmassa palkkausluokassa olevien tuomareiden haettavaksi on kannatettava.

Hovioikeus kuitenkin huomauttaa, että ehdotettu 20 a §:n 2 momentti on epätasällinen ainakin kahdessa suhteessa:

1) Ehdotetusta säännöksestä ei ilmene, että hakukelpoisia olisivat vain ne tuomarit, joiden virka on juuri siinä palkkausluokassa, johon "kuoppakorotus" kohdistetaan. Tulevaisuudessa voi hovioikeudenneuvoksen ja kärjätuomarin virkoja olla kolmessakin palkkausluokassa. Jos esimerkiksi kärjäoikeuden palkkausluokkaan T13 kuuluvista kolmesta virasta yksi korotettaisiin palkkausluokkaan T14, hakukelpoisia tulisi olla vain palkkausluokkaan T13 kuuluvien kärjätuomareiden (eikä heidän ohellaan palkkausluokan T11 kärjätuomareiden, mitä ehdotettu säännös merkitsisi).

2) Ehdotetusta säännöksestä ei myöskään ilmene, minkä hetken mukaan hakukelpoisuus määräytyy; voi ajatella ainakin seuraavanlaisia rajatapauksia, joissa herää kysymys, onko asianomaisella tuomarilla oikeus hakea virkaa, johon "kuoppakorotus" on kohdennettu:

2.1 mikä hetki katsotaan "kuoppakorotuksen" ajankohdaksi; vaihtoehtoja ovat ainakin:

2.1.1 päivä, jona päätös "kuoppakorotuksen" kohdentamisesta kyseiseen tuomioistuimeen on tehty;

2.1.2 päivä, jona "kuoppakorotus" tulee voimaan (entä jos se tulee voimaan taannehtivasti, kuten toisinaan on tapahtunut?);

2.1.3 päivä, jona ao. virka on julistettu haettavaksi.

2.2 minkä hetken tilanne ratkaisee sen, onko tuomarilla "sopiva" virka ao. tuomioistuimessa; onko tuomari hakukelpoinen, jos

2.2.1 hänet on ennen edellä kohdassa 2.1 tarkoitettua "kuoppakorotuksen" päivää nimitetty sopivaan virkaan, mutta vasta tuota päivää myöhemmästä ajankohdasta lukien;

2.2.2 hän on "kuoppakorotuksen" päivänä "sopivassa" virassa, mutta hänet on sitä ennen nimitetty johonkin muuhun virkaan (tai hän on eronnut tuosta "sopivasta" virasta);

2.2.3 hän on "kuoppakorotuksen" päivänä "sopivassa" virassa, mutta hänet on sen jälkeen nimitetty johonkin muuhun virkaan (tai hän on eronnut tuosta "sopivasta" virasta).

Näin ollen ja kun hakukelpoisuutta koskevat säännökset eivät saisi olla tulkinnanvaraisia, olisi 20 a §:n 2 momenttia täsmennettävä.

Ehdotetussa 20 a §:n 2 momentissa oleva sana "edellä" on tarpeeton.

Se, mitä edellä on lausuttu yleisistä tuomioistuimista, soveltunee vastavasti myös hallintotuomioistuihin.

Lakiehdotukset 2 ja 3

Lakiehdotukseen 1 sisältyvästä 20 a §:n 2 momentista edellä esitetyt huomautukset tulee ottaa huomioon myös lakiehdotuksia 2 ja 3 edelleen valmisteltaessa.

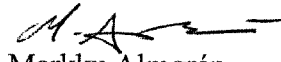
Lausunto on valmisteltu työryhmässä, jossa ovat olleet jäseninä hovioikeuden presidentti Jussi Kivinen sekä hovioikeudenlaamannit Matti Hoppu, Juha-Matti Murto ja Martti Kurri. Työryhmän sihteerinä on toiminut kansliapäällikkö Markku Almgrén.

Presidentti

Jussi Kivinen

Kansliapäällikkö

Markku Almgrén